

పదునాలుగవ అధ్యాయము

గత అధ్యాయములో బాబాయొక్క వాక్కు ఆశీర్వాదములచే అనేకమైన అసాధ్యరోగములెట్లు నయమయ్యెనో వర్ణించితిమి. ఈ అధ్యాయములో రతన్ జీ వాడియా యనువానిని బాబా ఆశీర్వదించి సంతానమునెట్లు కలుగజేసెనో వర్ణించెదము.

ఈ యోగీశ్వరుని జీవితము లోపల వెలుపల కూడ సహజముగా అత్యంత మధురముగా నుండును. వారు నడచినా, భజించినా, మాట్లాడినా, యే పని చేసిననూ అన్నియు మధురముగా నుండును. వారి జీవితము మూర్తీభవించిన ఆనందము. శ్రీసాయి తమ భక్తులు జ్ఞప్తియందుంచుకొను నిమిత్తము వానిని చెప్పిరి. భక్తులు చేయవలసిన పనుల ననేకకథల రూపముగా బోధించిరి. క్రమముగా నవి యసలైన మతమునకు మార్గమును జూపును. ప్రపంచములోని జనులందరు హాయిగా నుండవలెనని బాబా యుద్దేశము. కాని వారు జాగ్రత్తగా నుండి జీవితాశయము అనగా ఆత్మసాక్షాత్కారమును సంపాదించవలెనని వారి యుద్దేశము. గతజన్మల పుణ్యముకొలది మనకు మానవజన్మ లభించినది. కాబట్టి దాని సహాయముతో భక్తి నవలంబించి దానివల్ల జన్మరాహిత్యమును పొందవలెను. కనుక మన మెప్పుడు బద్ధకించరాదు; ఎల్లప్పుడు జాగ్రత్తగా నుండి జీవితాశయమును, దాని ముఖ్యోద్దేశ్యమునునైన మోక్షమును సంపాదించవలెను.

ప్రతినిత్యము సాయిలీలలు వినినచో, నీవు శ్రీసాయిని చూడగలవు. నీ మనస్సున వారిని రాత్రింబగళ్ళు జ్ఞప్తియందుంచుకొనుము. ఈ ప్రకారముగా శ్రీ సాయిని అవగాహనము చేసికొన్నచో నీ మనస్సులోని చాంచల్యమంతయు పోవును. ఇటులే కొనసాగిన యెడల తుదకు సుద్ధ చైతన్యమునందు కలిసిపోదువు.

నాందేడు పట్టణ నివాసియగు రతన్ జీ

ఇక ఈ అధ్యాయపు ముఖ్యకథను ప్రారంభించెదము. నైజాం యిలాకాలోని నాందేడులో పార్సీ వర్తకుడొకడుండెను. అతని పేరు రతన్ జీ షాపుర్జీ వాడియా. అతడు చాల ధనము నార్జించెను. పొలములు తోటలు సంపాదించెను. పశువులు, బండ్లు, గుఱ్ఱములు మొదలగు ఐశ్వర్యముతో

తులతూగుచుండెను. బయటకు జూచుటకు చాలా సంతోషముతో గాన్పించెడివాడు. కాని లోపల వాస్తవముగా నట్లుండెడివాడు కాడు. ఈ లోకమునందు పూర్తి సుఖముగానున్న వారొక్కరు లేరు. ధనికుడగు రతన్జీ గూడ ఏదో చింతతోనుండెను. అతడు ఔదార్యముగలవాడు, దానధర్మములు చేయువాడు, బీదలకు అన్నదానము వస్త్రదానము చేయుచుండువాడు, అందరికన్ని విధముల సహాయము చేయుచుండువాడు, చూచిన వారందరును “అతడు మంచివాడు; సంతోషముగ నున్నా”డని యనుకొనిరి. కాని రతన్జీ చాలా కాలము వరకు సంతానము లేకపోవుటచే నిరుత్సాహియైయుండెను. భక్తిలేని హరికథవలె, వరుస లేని సంగీతమువలె, జందెము లేని బ్రాహ్మణుని వలె, ప్రపంచజ్ఞానము లేని శాస్త్రవేత్తవలె, పశ్చాత్తాపము లేని యాత్రవలె, కంఠాభరణము లేని యలంకారమువలె రతన్జీ జీవితము పుత్రసంతానము లేక నిష్ప్రయోజనము గాను, కళావిహీనముగాను యుండెను. రతన్జీ యెల్లప్పుడు ఈ విషయమును గూర్చియే చింతించుచుండెను.

రతన్జీ తనలో తానిట్లనుకొనెను. “భగవంతుడెన్నడయిన సంతోషి జెంది పుత్రసంతానము కలుగజేయడా?” మనస్సునందలి ఈ చింతతో అతడాహారమందు రుచి గోల్పోయెను. రాత్రింబవళ్ళు తనకు పుత్రసంతానము కలుగునా లేదా యను నాతురతతో నుండువాడు. దాసగణు మహారాజునందు గొప్పగౌరవము కలిగియుండెడివాడు. ఒకనాడు దాసగణు మహారాజుని కలిసి ఆయనతో తన మనస్సులోని కోరికను చెప్పెను. దాసగణు అతనికి శిరిడికి వెళ్ళమని సలహా యిచ్చెను. బాబాను దర్శించుమనెను. బాబా ఆశీర్వాదము పొందుమనెను. సంతానము కొరకు వేడుకొనమనెను. రతన్జీ దీనికి సమ్మతించెను. శిరిడికి వెళ్ళుటకు నిశ్చయించెను. కొన్ని దినముల తరువాత శిరిడికి వెళ్ళెను. బాబా దర్శనము చేసెను. బాబా పాదముల మీద పడెను. ఒక బుట్టలో చక్కని పూలమాలను తెచ్చి, దానిని బాబా మెడలో వేసి, ఒక గంపతో పండ్లను బాబాకు సమర్పించెను. మిక్కిలి వినయవిధేయతలతో బాబా దగ్గర కూర్చుండి, ఇట్లు ప్రార్థించెను:

“కష్టదశలో నున్నవారనేకమంది నీ దర్శనమునకు రాగా వారిని వెంటనే రక్షించి కాపాడెదవు. ఈ సంగతి విని నీ పాదముల నాశ్రయించితిని. కనుక దయయుంచి నాకు ఆశాభంగము కలుగజేయకుము.” బాబాకు 5 రూపాయలు దక్షిణ ఇవ్వవలెనని రతన్జీ తన మనసులో దలచెను. బాబా అతనిని 5 రూపాయలు దక్షిణు కోరి, అతడా పైకము నిచ్చునంతలో, తనకు రూ.3-14-0 ఇంతకు పూర్వమే ముట్టి యుండెననీ, కాన మిగిలిన రూ.1-2-0 మాత్రమే యిచ్చెను. ఇది విని రతన్జీ మిగుల ఆశ్చర్యపడెను. బాబా యాడిన మాటలను రతన్జీ గ్రహించుకొనలేకపోయెను. కాని బాబా పాదముల వద్ద కూర్చుండి మిగత దక్షిణ యిచ్చెను. తాను వచ్చిన పని యంతయు బాబాకు విన్నవించి,

తనకు పుత్రసంతానము కలుగజేయుమని వేడెను. బాబా మనస్సు కరిగెను. “దిగులుపడకు! నీ కీడురోజులు ముగిసినవి. అల్లా నీ మనస్సులోని కోరిక నెరవేర్చు”నని చెప్పెను.

బాబా వద్ద సెలవు పుచ్చుకొని రతన్ జీ నాందేడుకు వచ్చెను. దాసగణుకు శిరిడిలో జరిగిన వృత్తాంతమంతయు దెలిపెను. అంతయు సవ్యముగా జరిగె ననియు, బాబా దర్శనము, వారి యాశీర్వాదము, ప్రసాదము లభించినవనియు, ఒక్కటి మాత్రమే తనకు బోధపడని సంగతి గలదని యనెను. తమకు అతకుముందే రూ.3-14-0 ముట్టినవని బాబా యాడిన మాటల కర్థమేమన దాసగణు నడిగెను. “ఇంతకు మునుపు నేనెప్పుడు శిరిడికి వెళ్ళియుండలేదే! నావల్ల బాబాకు రూ. 3-14-0 ఎట్లు ముట్టెను?” అది దాసగణుకు కూడ యొక చిక్కు సమస్యగా తోచెను. దానిని గూర్చి కొంతసేపు ఆలోచించెను. కొంతకాలమయిన పిమ్మట అతనికే దాని వివరమంతయు తట్టెను. మౌలానాసాహెబు మహాత్ముని రతన్ జీ అంతకు మునుపు సత్కరించిన విషయము జ్ఞాపకము వచ్చెను. నాందేడులో మౌలానాసాహెబు గూర్చి తెలియనివారు లేదు. వారు నెమ్మదైన యోగి. రతన్ జీ శిరిడికి పోవ నిశ్చయించగనే ఈ మౌలానాసాహెబ్ రతన్ జీ ఇంటికి వచ్చెను. ఆనాటి ఖర్చు సరిగ 3-14-0 అగుట జూచి యందరు ఆశ్చర్యపడిరి. అందరికి బాబా సర్వజ్ఞుజని స్పష్టపడినది. వారు శిరిడిలో నున్నప్పటికీ దూరములో నేమి జరుగుచుండెనో వారికి తెలియుచుండెను. లేనిచో మౌలానాసాహెబు కిచ్చిన రూ.3-14-0 సంగతి బాబాకెట్లు తెలియగలదు? వారిద్దరొక్కటేయని గ్రహించిరి.

దాసగణు చెప్పిన సమాధానమునకు రతన్ జీ సంతుష్టి చెందెను. అతనికి బాబా యందు స్థిరమైన నమ్మకము కలిగెను. భక్తి హెచ్చాయెను. కొద్దికాలము పిమ్మట అతనికి పుత్రసంతానము కలిగెను. ఆ దంపతుల యానందమునకు మితి లేకుండెను. కొన్నాళ్ళకు వారికి 12 గురు సంతానము కల్గిరి. కాని నలుగురు మాత్రము బ్రతికిరి.

ఈ యధ్యాయము చివరన హరివినాయక సారె యనువాడు తన మొదటి భార్య కాలముచేసిన పిమ్మట, రెండవ వివాహము చేసికొనినచో పుత్ర సంతానము కలుగునని బాబా యాశీర్వాదించిన కథ గలదు. అట్లే రెండవ భార్య వచ్చిన పిమ్మట వారికి ఇద్దరు కుమార్తెలు గలిగిరి. అతడు నిరుత్సాహము చెందెను. కాని బాబా మాటలెన్నిటికి అసత్యములు గానేరవు. మూడవసారి అతనికి కొడుకు పుట్టెను. ఇట్లు బాబా వాక్యము నిజమైనది. అంత నతడు మిక్కిలి సంతుష్టి చెందెను.

దక్షిణ మీమాంస

దక్షిణ గూర్చి క్లుప్తముగా చెప్పి యీ యధ్యాయమును ముగించెదము. బాబా తమను జూచుటకు వెళ్ళినవారివద్ద నుండి దక్షిణ పుచ్చుకొనుట యందరికి తెలిసిన సంగతే. బాబా ఫకీరయినచో, వారికి దేని యందు అభిమానము లేకున్నచో, వారు దక్షిణ నెందు కడుగవలెను? వారు ధనమునేల కాంక్షించవలెనని యెవరైన అడుగవచ్చును. దీనికి పూర్తి సమాధానమిది.

మొట్టమదటి బాబా యేమియు పుచ్చుకొనెడివారు కారు. కాల్చిన యగ్గిపుల్లలను జాగ్రత్త పెట్టుకొని జేబులో వేసుకొనెడివారు. భక్తులను గాని, తదితరలను గాని బాబా యేమియు నడిగెడివారు కారు. ఎవరైన నొక కాని గాని రెండు కానులుగాని యిచ్చినచో వానితో నూనె, పొగాకు కొనెడివారు. బీడిగాని, చిలుముగాని పీల్చేవారు. రిక్తహస్తములతో యోగులను చూడరాదని కొందరు ఒకటిగాని రెండుగాని పైసలను బాబా ముందర పెట్టేవారు. ఒక్కకాని యిచ్చినచో బాబా జేబులో నుంచుకొనెడివారు. అర్ధణా అయినచో తిరిగి యిచ్చేవారు. బాబా కీర్తి యన్నిదిశలకు వ్యాపించిన తరువాత అనేకమంది బాబా దర్శనమునకై గుంపులు గుంపులుగా రాజొచ్చిరి. అప్పుడు బాబా వారిని దక్షిణయడుగుచుండెను.

“దేవుని పూజయందు బంగారు నాణెము లేనిదే యీ పూజ పూర్తిగాదు” అని వేదము చెప్పుచున్నది. దేవుని పూజయందు నాణెమనసరమైనచో యోగులపూజలో మాత్రమేల యుండరాదు? శాస్త్రములలో గూడ నేమని చెప్పబడినతో వినుడు. భగవంతుని, రాజును, యోగిని, గురుని దర్శించుటకు పోవునప్పుడు రిక్తహస్తములతో పోరాదు. నాణెముగాని డబ్బుగాని సమర్పించవలెను. ఈ విషయము గూర్చి యుపనిషత్తులు ఏమని ఫిహింపించుచున్నవో చూచెదము. బృహదాహారణ్యకోపనిషత్తులో ప్రజాపతి దేవతలకు, మానవులకు, రాక్షసులకు ‘ద’యను నక్షరమును బోధించెను. ఈ ఆక్షరము వల్ల దేవతలు ‘దమము’నవలంబించవలెనని గ్రహించిరి. (అనగా నాత్మను స్వాధీనమందుంచుకొనుట.) మానవులు ఈ యక్షరమును ‘దానము’గా గ్రహించిరి. రాక్షసులు దీనిని ‘దయ’యని గ్రహించిరి. దీనిని బట్టి మానవులు దానము చేయవలెనని నియమమేర్పడెను. తైత్తిరీయోపనిషత్తు దానము మొదలగు సుగుణముల నభ్యసించ వలయునని చెప్పును. దానము గట్టి విశ్వాసముతోను, దారాళముగను అణకువతోను, భయముతోను, కనికరముతోను చేయవలెను. భక్తులకు దానముగూర్చి బోధించుటకు, ధనమందు వారికి గల అభిమానమును పోగొట్టుటకు వారి మనములను శుభ్రపరచుటకు బాబా దక్షిణ యడుగుచుండెను. కాని ఇందులో నొక విశేషమున్నది. బాబా

తాము పుచ్చుకొనుదానికి వందరెట్లు తిరిగి యివ్వవలసి వచ్చుచుండెను. ఇట్లనేకమందికి జరిగెను. దీనికొక యుదాహరణము. గణపతిరావు బోడస్యను ప్రముఖ నటుడు, తన మరాఠీ జీవితచరిత్రలో గడియ గడియకు బాబా దక్షిణ అడుగుచుండుటచేత ధనముంచుకొను సంచి తీసి బాబా ముందు కుమ్మరించితి ననియు, దీని ఫలితముగా ఆనాటినుండి తన జీవితములో ధనమునకు యెట్టి లోటు లేకుండెననియు వ్రాసెను. ఎల్లప్పుడు కావలసినంత ధనము గణపతిరావు బోడస్యకు దొరకుచుండెను.

బాబా 'దక్షిణ' యడిగినప్పుడు ధనమే ఇవ్వనక్కరలేదను నర్థము గూడ పెక్కు సంఘటనల వలన తెలియవచ్చుచున్నది. దీనికి రెండు ఉదాహరణములు.

(1) బాబా 15 రూపాయలు దక్షిణ యిమ్మని ప్రొఫెసర్ జి.జి. నార్లే నడుగగా, నతడు తన వద్ద దమ్మిడియయిన లేదనెను. దానికి బాబా యిట్లనెను. "నీ వద్ద ధనము లేదని నాకు తెలియును. కాని నీవు యెగవాసిష్టము చదువుతున్నావు గదా? దాని నుంచి నాకు దక్షిణ యిమ్ము!" దక్షిణ యనగా నిచ్చట గ్రంథమునుంచి నేర్చుకొనిన విషయములను జాగ్రత్తగా హృదయములో దాచుకొనుమని యర్థము. (2) ఇంకొకసారి, తర్ఖడ్ భార్యను 6 రూపాయలు దక్షిణ యిమ్మని బాబా యడిగెను. తన వద్ద పైకము లేకుండుటచే నామె మిగుల చిన్నబోయెను. అప్పుడు అక్కడనే యున్న ఆమె భర్త బాబా వాక్కులకు అర్థము జెప్పెను. తన ఆరుగురు శత్రువులను (కామ, క్రోధ, లోభాదులను) తమకు పూర్తిగా సమర్పించవలెనని బాబా భావమని యతడు తన భార్యకు వివరించెను. దానికి బాబా పూర్తిగా సమ్మతించెను.

బాబా దక్షిణ రూపముగా కావలసినంత ధనము వసూలు చేసినప్పటికి, దానిసంతయు వారు ఆనాడే పంచి పెట్టుచుండిరి. ఆ మరుసటి యుదయమునకు బాబా మామూలు పేద ఫకీరగుచుండెను. 10 సంవత్సరముల కాలము వేల కొలది రూపాయలను దక్షిణరూపముగా పుచ్చుకొనినను, మహాసమాధి చెందునాటికి ఏడు రూపాయలు మాత్రమే వారి చెంత మిగిలెను. వేయేల బాబా దక్షిణ పుచ్చుకొనుట భక్తులకు దానమును, త్యాగమును నేర్పుటకొరకే.

దక్షిణగూర్చి యింకొకరి వర్ణన

బి.వి. దేవ్ తాణానివాసి; ఉద్యోగ విరమణ చెందిన మామలతదారు; బాబా భక్తుడు. దక్షిణ గూర్చి ఆయన 'శ్రీసాయిలీలా మాసిక్' పత్రికలో నిట్లు వ్రాసియున్నారు:

బాబా యందరిని దక్షిణ యడుగువారు కారు. అడుగకుండ ఇచ్చినచో నొక్కొక్కప్పుడు పుచ్చుకొనెడివారు; ఇంకొక్కప్పుడు నిరాకరించువారు. బాబా కొంతమంది భక్తుల వద్ద దక్షిణ యడుగుచుండెను. బాబా యడిగినచో యిచ్చెదమనుకొనువారి వద్ద బాబా దక్షిణ పుచ్చుకొనెడివారు కారు. తను ఇష్టమునకు వ్యతిరేకముగా నెవరైన దక్షిణ యిచ్చినచో, బాబా దానిని ముట్టేవారు కారు. ఎవరైన దక్షిణ తమ ముందుంచినచో దానిని తిరిగి తీసుకొని పొమ్మనుచుండిరి. బాబా యడిగెడు దక్షిణ పెద్ద మొత్తములుగాని చిన్న మొత్తములుగాని భక్తుల కోరికలు, భావము వసతి బట్టి యుండును. స్త్రీలు, పిల్లల వద్ద కూడా బాబా దక్షిణ యడుగుచుండెను. వారు అందరు ధనికులనుగాని అందరు బీదలను గాని దక్షిణ యడుగలేదు.

తాము అడిగినను దక్షిణ యియ్యనివారిపై బాబా కోపించి యుండలేదు. ఎవరి ద్వారానైన భక్తులు దక్షిణ పంపినచో, తెచ్చినవారు దానిని మరచునప్పుడు, వారికి దానిని గూర్చి జ్ఞప్తికి దెచ్చి, ఆ దక్షిణను పుచ్చుకొనువారు. ఒక్కొక్కప్పుడు చెల్లించిన దక్షిణనుంచి కొన్ని రూపాయలు తిరిగియిచ్చి పూజలో పెట్టుకొనమనెడివారు. దీనివలన భక్తునికి మిక్కిలి ప్రయోజనము గనిపించుచుండెను. అనుకున్నదానికంటె నెక్కువ యిచ్చినచో, కావలసినదానినే యుంచుకొని మిగతాదానిని తిరిగి యిచ్చి వేయుచుండిరి. ఒక్కొక్కప్పుడు భక్తులనుకొనిన దానికంటె నెక్కువగా ఇవ్వమనుచుండువారు. లేదనినచో నెవరివద్దనయిన బదులు పుచ్చుకొనిగాని, అడిగితీసుకొనిగాని ఇవ్వమనుచుండిరి. కొందరివద్ద నుంచి యొకేరోజు ముడు నాలుగు సారులు దక్షిణ కోరుచుండిరి.

దక్షిణ రూపముగా వసూలయిన పైకమునుంచి బాబా కొంచెము మాత్రమే చిలుమునకు, ధునికొరకు ఖర్చు పెట్టుచుండిరి. మిగతదాని సంతయు బీదలకు దానము చేయుచుండెడివారు. 50 రూపాయలు మొదలు ఒక రూపాయి వరకును ఒక్కక్కరికి నిత్యము దానము చేయుచుండువారు. శిరిడి సంస్థానములో నున్న విలువైన వస్తువులన్నియు రాధాకృష్ణమాయి సలహాచే భక్తులు తెచ్చి యిచ్చిరి. ఎవరైనా విలువైన వస్తువులు చెచ్చినచో బాబా వారిని తిట్టెడివారు. నానాసాహెబు చాందోర్కరుతో తన యాస్తి యంతయు నొక కౌపీనము, ఒక విడిగుడ్డ, యొక కఫనీ, యొక తంబిరేలు గ్లాసు మాత్రమే యనియు అయినప్పటికీ భక్తులనవసరమైన నిష్ప్రయోజనమయిన విలువైన వస్తువులు తెచ్చుచున్నారని అనుచుండెడివారు

మన పారమార్థికమునకు ఆటంకములు రెండు గలవు; మొదటిది స్త్రీ. రెండవది ధనము. శిరిడిలో బాబా యీ రెండు సంస్థలను నియమించియున్నారు. అందొకటి దక్షిణ, రెండవది రాధాకృష్ణమాయి. తన భక్తులు ఈ రెంటిని ఎంతవరకు విడచి పెట్టిరో పరీక్షించుటకై బాబా వీనిని నియమించెను. భక్తులు రాగానే దక్షిణ యడిగి పుచ్చుకొని, “బడికి” (రాధాకృష్ణమాయి గృహమునకు) పంపుచుండిరి. ఈ రెండు పరీక్షలకు తట్టుకొన్నచో అనగా కనకమందు కాంతయందు అభిమానము పోయినదని నిరూపించినప్పుడే బాబా దయవలన ఆశీర్వాదము వలన వారి పారమార్థికప్రగతి శీఘ్రమగుట దృఢపడుచుండెను.

భగవద్గీతలోను, ఉపనిషత్తులలోను, పవిత్రమైన స్థలమందు పవిత్రున కిచ్చిన దానము, ఆ దాతయొక్క యోగక్షేమములకు అధికముగా తోడ్పడునని యున్నది. శిరిడికన్న పవిత్రస్థల మేది? అందున్న దైవము సాయిబాబాకన్న మిన్న యెవరు?